

ROZMIESZCZENIE UKŁADU HEMOPOETYCZNEGO U NIEKTÓRYCH ZWIERZĄT DOMOWYCH

Z Katedry Anatomii Zwierząt Domowych W. S. R. w Olsztynie

Kurator: prof. dr K. Krysiak

Stosowana powszechnie klasyfikacja tkanki krwiotwórczej na mielo- i limfopoetyczną w świetle nowszych badań nie daje się zastosować do wszystkich gatunków ssaków, jak również nie może być stosowana bez zastrzeżeń do ptaków, gadów, płazów i ryb.

Czerski i współautorzy badając rozmieszczenie tkanki hemopoetycznej u mały, psa, kota, królika, świnki morskiej, szczura i myszy, wykazali w warunkach prawidłowych ogniska mielopoezy w śledzionie tj. narządzie uważanym za skupisko tkanki limfoidalnej. Autorzy ci wykazali, że u mały, szczura i kota ogniska mielopoezy w śledzionie są bardzo nieliczne, u myszy natomiast mielopoeza występuje w śledzionie w bardzo wyraźny sposób. Pies, królik i świnka morska reprezentują typ pośredni. Mielopoezę w śledzionie stwierdzono u ptaków (kura, gołąb) i u płazów (żaba). W węzłach chłonnych badanych gatunków nie znaleziono ognisk mielopoezy. Badania Worth wykazały jednak sezonowe występowanie mielopoezy w węzłach chłonnych nietoperzy. Sharnoff i Kim wykazali obecność megakariocytów w płucach królika. U człowieka pozaszpikowe ogniska mielopoezy stwierdza się wyłącznie w przebiegu różnych schorzeń [1].

Jak wykazują więc dotychczasowe badania należy przyjmować daleko posuniętą swoistość gatunkową procesów hemopoezy i nie można uogólniać wyników uzyskanych u poszczególnych gatunków na większe grupy zwierząt.

Badania własne wykonano na 4 gatunkach zwierząt domowych a mianowicie: koniach, krowach, owcach i świniach. Z każdego gatunku wybrano dorosłe osobniki w dobrej kondycji uznane badaniem lekarsko-weterynaryjnym przed i po ubojowym za zdrowe. Ognisk mielopoezy poszukiwano w wątrobie, śledzionie, płucach i węzłach chłonnych. Narządy pobierano natychmiast po zabiciu zwierząt. Z pobranego narządu wykony-

wano rozmazy lub preparaty odciskowe. Preparaty wszystkich narządów barwiono metodą Papanheima. Preparaty oglądano pod mikroskopem przy powiększeniach małych oraz pod imersją.

Badania wykazały, że u koni, krów, owiec i świń w warunkach prawidłowych śledziona, węzeł chłonny, wątroba i płuca nie posiadają ognisk tkanki mielopoetycznej. Jedynie w 3 preparatach śledziona świnia znaleziono erytroblasty kwasochłonne, które stanowiły 1—2% ogólnej liczby komórek. Ponieważ nie znaleziono na tych preparatach erytroblastów wielobarwnych i zasadochłonnych można przypuszczać, że znalezione erytroblasty kwasochłonne zostały przeniesione do śledziona z krwią obwodową. Najmłodszą postacią granulocytów spotykaną w preparatach jest metamielocyt. Nie znaleziono mielocytów lub innych młodszych komórek z tego układu. W badanych preparatach nie znaleziono również megakariocytów, chociaż krwinki płytkowe spotykane są często w większych lub mniejszych skupiskach.

U wszystkich gatunków badanych zwierząt w śledziona stwierdzono liczne komórki układu siateczkowo-śródbłonkowego oraz wszystkie formy monocytów od monoblastu do monocytu. Szczególnie wyraźny rozwój monocytów obserwuje się w śledziona owcy, następnie świnia a pojedyncze komórki u krowy i konia.

PIŚMIENNICTWO

1. *Aleksandrowicz J.*: Schorzenia narządów krwiotwórczych w świetle badań bioptycznych szpiku kostnego, śledziona i gruczołów chłonnych, Kraków 1946.
2. *Czerski P., Barański S., Krzymowski T.*: Rozmieszczenie tkanki hemopoetycznej u niektórych gatunków zwierząt. Komunikat ze Zjazdu Anatomów i Zoologów Polskich. Kraków 1959.
3. *Barański S., Czerski P., Krzezińska-Ławkowiczowa I., Krzymowski T., Ławkowicz W.*: Układ krwiotwórczy zwierząt laboratoryjnych. P. W. N. (w druku).
4. *Scharnoff I. G., Kim E. S.*: Pulmonary megakaryocyte studies in rabbits. *Archiv Pathol.*, 66, 3, 340—343.